

HEKİMLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI

Dr. Cem Ertan

Hippocrates'in çok iyi bilinen özdeyişi "*Primum non nocere*", hekimin hasta ile ilişkisindeki ilk sorumluluğunu ortaya koyar, öncelik zarar vermemektir. Paternal tıp bakış açısının, bilgiye ve sağlık hizmetine erişimin kolaylaştığı zamanımızda geçerliliğini yitirdiği gerçeği ışığında hekimin hukuki sorumluluklarının farkında olması ve hasta ile ilk temasından, tedavisinin sonlandığı aşamaya kadar bu çerçevede davranması gerekmektedir.

Hekim-hasta ilişkisi her ne kadar geleneksel ve tıbbi bakış açısıyla ticari bir ilişki niteliğinde kabul edilmek istenmese de, hukukun konuya bakış açısı farklıdır. Hasta, hastalığı nedeniyle hekime başvurduğu andan sonra hekimin hastayı değerlendirmesi ve tetkik / tedavi planı yapmasıyla birlikte iki taraf arasında bir sözleşme ilişkisi kurulur. Bu sözleşme çerçevesinde hasta sağlığının iyileştirilmesi veya arzu ettiği değişikliklerin yapılması talebini hekime iletmış, hekim ise bu işi kabul ederek gereğince yerine getirmeye söz vermiştir. Bu sözleşme genel olarak iki türde gerçekleştirilir:

1. **Vekalet Sözleşmesi:** Söz konusu olan, işin sözleşmeye taraf olan hekim tarafından görülmesidir. Vekalet sözleşmesinin özellikleri gereği iş hasta yararına ve çıkarına yapılacak olup, bir zaman kaydına bağlı değildir. Ayrıca sözleşmede konu edilen sonucun (iyileşme) elde edilememe rizikosuna da söz konusudur. Yani hasta hekimden belli bir zaman içerisinde tam iyileşme talebinde bulunamaz, sürenin makul sınırlar içerisinde belirsizliğini ve hastalığın kısmi düzelme veya düzelmeme ihtimalini kabul eder.

Ücret zorunlu değil, ilan niteliğinde olup hasta başvurmakla yapılacak işlemler için ücreti kabul etmiş olur. Taraflar sözleşmeden vazgeçebilirler. Hekimin hasta tarafından azledilmesi (hastanın hekimi reddetme hakkı) ve hekimin istifası (hastaya bakmayı reddetmesi) mümkündür. Ancak istifa için, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün (TDT) 18 ve 19 numaralı maddelerinde düzenlenen kısıtlamalar istisna teşkil ederler.

2. **Eser Sözleşmesi:** Bir eser meydana getirme sözleşmesidir. Plastik Cerrahi ve Diş hekimliği dallarında görülebilir. Bu sözleşme tipinde, vekalet sözleşmesinden farklı olarak, hekim kararlaştırılan ücret karşılığı belirli bir sonucu yaratmayı borçlanmıştır. Söz verilen zaman içinde ve kararlaştırılan biçimde bir sonuç (eser) oluşturulmalıdır.

Hekimin sorumlulukları ve bu sorumluluklar çerçevesinde muhatap olacağı kurum ve kavramlar aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilirler.

1. Mesleki Sorumluluk (Tabip Odası Onur Kurulu)
2. Cezai Sorumluluk (Adli Yargı-Ceza Davası)

Kaynaklar

1. Hakeri H. Tıp Hukuku. 13. Baskı. Seçkin Yayınları. Şubat 2018
2. mevzuat.gov.tr. Hukuk Muhakemeleri Kanunu
3. mevzuat.gov.tr. Ceza Muhakemeleri Kanunu
4. mevzuat.gov.tr. Bilirkişilik Kanunu
5. mevzuat.gov.tr. Hasta Hakları Yönetmeliği
6. <http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/saglik-hukuk-kurultayi-4.pdf>